

Leerstofoverzicht groep 3

Getallen en relaties

Basisbewerkingen

Verhoudingen

Leerlijn	Groep 3
uitspraak, schrijfwijze, kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • begrippen evenveel, minder/meer • cijfer 1 t/m 10, • groepjes aanvullen tot 4 • is gelijk aan • uitleg tekens + en = • begrippen erbij of plus en • begrippen is gelijk aan of is • optelsom: notatie en uitspraak • minteken: eraf of min • aftreksom • begrip 'verdeel' en 'splits'
tellen, doortellen, terugtellen	<ul style="list-style-type: none"> • tellen en terugtellen t/m 25
ordenen en getallenreeksen	<ul style="list-style-type: none"> • ordenen van minst naar meest en van meest naar minst • wat hoort bij elkaar • groepjes maken 2,3,4,5,6,10 • vormen in het juiste groepje onderbrengen • reeksen aanvullen
getalsbegrip: getallenrij en -lijn getallenstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • getallenlijn • 20-veld • even en oneven • getallenlijn tot en met 30
Optellen, aftrekken splitsen	<ul style="list-style-type: none"> • optellen eenheden + eenheden t/m 10, contextsom optellen • aftrekken eenheden - eenheden t/m 10, contextsom aftrekken • splitsen t/m 25 • optellen T + E, t/m 20, met MAB • aftrekken T - E t/m 20 niet over tiental, met MAB • E + E, over tiental, met tussenstap en MAB • T - E, over tiental, met tussenstap en MAB
Vermenigvuldigen	
Delen	
Hoofdrekenen	
Rekenmachine	
Notaties en betekenis	
Rekenen met verhouding (omzetten, context, gebruik)	
Breuken en decimalen	

Geld	<ul style="list-style-type: none"> • euromunten en biljetten: 1, 2, 5, 10, 20 en 50 euro • geld koppelen aan cijfers • geldsommen: optellen en aftrekken, t/m 21 euro • gepast betalen met 1, 2, 5 en 10 euro, t/m 21 euro
Tijd	<ul style="list-style-type: none"> • verschillende soorten klokken • heel en half uur • grote en kleine wijzer • hele uren aflezen t/m 12 • contextopgaven tijd
Metten	<ul style="list-style-type: none"> • meetinstrument liniaal • begrip meten • maateenheid cm • lijnen meten en tekenen t/m 10 cm • lijnen verlengen • maateenheid dm • optellen en aftrekken dm en cm • omzetten van cm naar dm en van dm naar cm • lijnen van dm + cm meten en tekenen • meetinstrument weegschaal • begrip wegen • maateenheid kilo • weegschaal aflezen t/m 10 kg • referentiematen gewicht: licht-zwaar • kilo's optellen • splitsen met kilo's t/m 10 kilo • gewichten aanvullen met 1, 2 en 5 kilo • contextsom wegen • maatbeker • maateenheid liter • maatbeker aflezen • emmer, gieter, t/m 10 liter • liters optellen uitrekenen • rekenen met inhoud van 1, 2 en 5 liter
Vormen	<ul style="list-style-type: none"> • vormenreeks afmaken met kleur • zelf een reeks maken • blokjes tellen in 3-D figuur • aangeven welke bouwsels bij elkaar horen • contextopgave vormen
Informatie ordenen	
Tabellen, grafieken, diagrammen	
Assenstelsel	

Leerstofoverzicht groep 4

Getallen en relaties

Basisbewerkingen

Verhoudingen

Leerlijn	Groep 4
Uitspraak, schrijfwijze, kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • getallen in woorden omzetten in cijfers • betekenis x-teken • helft en dubbel • begrippen 'voor' en 'na' bij tellen • getallen t/m 130 in cijfers schrijven
Tellen, doortellen, terugtellen	<ul style="list-style-type: none"> • tellen en terugtellen t/m 130
Ordenen en getallenreeksen	<ul style="list-style-type: none"> • reeks afmaken, getallen erbij (gebaseerd op tafels) • reeks afmaken, getallen eraf (gebaseerd op tafels) • reeks afmaken, zelf bepalen welk getal erbij of eraf gaat • ordenen: van klein naar groot
Getalsbegrip: getallenrij en -lijn getallenstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • getallenlijn t/m 130 • waarde van getallen op getallenlijn schatten • 100-veld (inzicht in getallenstelsel) • getallen splitsen in H, T en E (inzicht in getallenstelsel)
Optellen, aftrekken splitsen	<ul style="list-style-type: none"> • $T + E$ en $T - E$, niet over tiental • $T + E$ en $T - E$, wel over tiental, met en zonder tussenstap • contextsommen optellen en aftrekken • splitsen t/m 130
Vermenigvuldigen	<ul style="list-style-type: none"> • introductie vermenigvuldigen • tafels 1 t/m 10
Delen	<ul style="list-style-type: none"> • getallen halveren • groepjes maken • eerlijk verdelen
Hoofdrekenen	
Rekenmachine	
Notaties en betekenis	
Rekenen met verhouding (omzetten, context, gebruik)	<ul style="list-style-type: none"> • eenvoudige verhoudingstabe
Breuken en decimalen	

Geld	<ul style="list-style-type: none"> • geldsommen + en -, t/m 50 euro, met munten en biljetten van 1, 2, 5, 10 en 20 euro • gepast betalen • 1 euro = 100 eurocent • munten van 1, 2, 5, 10, 20 en 50 cent
Tijd	<ul style="list-style-type: none"> • klokkijken: heel en half • tijdsduur bepalen, maximaal 3 uur • klok heel en half uur vooruit zetten • kwartier, kwart voor en kwart over • begin- of eindtijd bepalen a.h.v. tijdsduur • dagen van de week; begrippen vandaag, gisteren, eergisteren, morgen, overmorgen • kwartalen en maanden, aantal maanden in een jaar
Meten	<ul style="list-style-type: none"> • meetsommen cm en dm; lijnen meten in dm en cm • 1 meter = 10 dm en 1 meter = 100 cm • meetsommen m, dm en cm • lijnen meten • weegschaal aflezen t/m 20 kg • referentiematen: inzicht in gewicht alledaagse voorwerpen (lichter/zwaarder dan 1kg) • inhoud aflezen t/m 20 liter • 1 liter = 10 dl, 1 dl = 10 cl, 1 liter = 100 cl • optelsommen halve liter, liter, dl • inhoud aanvullen tot 1 liter
Vormen	<ul style="list-style-type: none"> • driehoek, vierkant, zeshoek, vijfhoek, cirkel • vormen opmeten • doos in 3D • begrip kant, zijde, zijvlak • bovenkant, onderkant, rechterzijde, linkerzijde • richting bepalen • evenwijdige lijnen • introductie teken voor rechte hoek
Informatie ordenen	
Tabellen, grafieken, diagrammen	<ul style="list-style-type: none"> • taartdiagram • staafgrafiek
Assenstelsel	

Leerstofoverzicht groep 5

Getallen en relaties

Basisbewerkingen

Leerlijn	Groep 5
Uitspraak, schrijfwijze, kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> • getallen t/m 5000 in cijfers schrijven • begrip delen, verdelen, gedeeld door en notatie en uitspraak deelsom met : • de helft en het dubbele; begrip 'de helft = delen door 2 • begrippen deeltal, deler, uitkomst; deelsom is omgekeerde van keersom • begrip gemiddelde • begrippen 'dozijn' en 'gros' • begrippen schatten en ronde getallen • gebruik en betekenis $\approx$-teken • kommanotatie bij geld
Tellen, doortellen, terugtellen	<ul style="list-style-type: none"> • tellen en terugtellen t/m 2000 • met tientallen terugtellen en doortellen • doortellen met geld, kommanotatie
Ordenen en getallenreeksen	<ul style="list-style-type: none"> • getallen tot 1000 van klein naar groot schrijven • getallenreeksen afmaken
Getalsbegrip: getallenrij en -lijn, getallenstelsel	<ul style="list-style-type: none"> • getallenlijnen tot 7000 • getallenveld • inzicht tientallig systeem • getal getallen samenstellen uit $H + T + E$ • getallen splitsen in $D + H + T + E$
Optellen, aftrekken splitsen	<ul style="list-style-type: none"> • $H + E$ en $H - E$ boven 100, niet over honderdtal • $H + T$ en $H - T$, makkelijke getallen • $H - T$, over honderdtal, met tussenstap • $H + E$ en $H - E$, over honderdtal • $D + D$ • $T + T$ en $T + E$, onder elkaar optellen, • $T + E + E$, onder elkaar • $H + H$, onder elkaar, zonder en met onthouden • $H - H$, onder elkaar, zonder en met lenen
Vermenigvuldigen	<ul style="list-style-type: none"> • diverse tafelsommen (automatiseren en memoriseren) tafel 1 t/m 9 • tafelsommen met zelfde uitkomst • tafel van 12, 15, 25, 50 • inzicht: deelsom is het omgekeerde van een keersom • vermenigvuldigen met 10 en 100 (nul erachter) • deeltal • $E \times T$, met tussenstap ($4 \times 33 = 4 \times 30 + 4 \times 3$) • $H \times E$, afgeleid van tafelsommen • $E \times E$ en $E \times T$, onder elkaar • $E \times H$ • afronden en schatten, $\approx$-teken
Delen	<ul style="list-style-type: none"> • deelsommen (deeltafels) • delen met rest • staartdeling • staartdeling met rest • staartdeling met 'naar beneden halen' • $H : E$
Hoofdrekenen	<ul style="list-style-type: none"> • optellen en aftrekken • delen en vermenigvuldigen • meten tijd en geld

Notaties en betekenis	<ul style="list-style-type: none"> inzicht x per dag = y per week
Rekenen met verhouding (omzetten, context, gebruik)	<ul style="list-style-type: none"> verhoudingstabel helft, kwart, verdubbelen
Breuken en decimalen	<ul style="list-style-type: none"> kwart kommanotatie bij geld, meter, kg
Geld	<ul style="list-style-type: none"> 1 euro = 100 cent biljet van 100, 200 en 500 kommanotatie bij geld kommanotatie schrijven van 2 cent t/m 500 euro grotere geldbedragen (H + H) optellen € 1,00 = € 1,-
Tijd	<ul style="list-style-type: none"> klok weergegeven als tijdsbalk tijd noteren in dagschema minuut klokkijken 10 minuten voor of over tijdsduur bepalen in minuten kalender, dagen per maand, schrikkeljaar 24-uursnotatie tijd digitale notatie: hele en halve uren en kwart digitale tijd omzetten naar analoge tijd
Meten	<ul style="list-style-type: none"> millimeter (mm) 1 dm = 10 cm = 100 mm rekenen met halve dm en cm meten in cm en mm meetsommen cm en mm lengte en breedte hectometer, kilometer hectometerpaaltje, kilometer teller halve kilo = 500 gram gewichten met drie cijfers achter de komma milliliter, centiliter, deciliter en liter zelfde eenheden optellen
Vormen	<ul style="list-style-type: none"> begrip symmetrisch, spiegelbeeld, symmetrieas symmetrische figuren herkennen symmetrieas en spiegelbeeld tekenen plattegrond, blokkentorens nabouwen begrippen bovenaanzicht, vooraanzicht, zijaanzicht route kiezen: vakjes naar rechts, links, onder en boven
Informatie ordenen	<ul style="list-style-type: none"> informatie onderbrengen in staafgrafiek
Tabellen, grafieken, diagrammen	<ul style="list-style-type: none"> staaf en – lijngrafiek, cirkeldiagram aflezen informatie in tabel invullen
Assenstelsel	